

ಪಡೆದು ಔಪಶಮಿಕ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಮೊದಲ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡನೆಯ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಿತಿಕಾಂಡಕ ಅನುಭಾಗಕಾಂಡಕದ ಘಾತವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಗುಣಸಂಕ್ರಮಣದ ಭಾಗ ಸೇರಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾತ್ವ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯಮೋಹನೀಯವೆಂದು ಮೂರು ಭಾಗ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಅನಾದಿಕಾಲದ ದರ್ಶನಮೋಹನೀಯಕರ್ಮವು ಏಕರೂಪವಿತ್ತು ಅದರ ದ್ರವ್ಯಕರಣಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶಕ್ತಿರೂಪವು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಬೇರೆ - ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯವಾಗುವ ಕಾರಣ ಐದು ಲಬ್ಧಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ಷಯೋಪಶಮ (ವೇದಕ) ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯ - ಈ ಉಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯವಿರುವ ಜಘನ್ಯ (ಕಡಿಮೆಯಿಂದ ಕಡಿಮೆ) ಕಾಲ ಮತ್ತು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ (ಅಧಿಕದಿಂದ ಅಧಿಕ) ಕಾಲವು ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತವರೆಗೇ ಇದೆ. ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತವು ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ನಿಯಮದಿಂದ ದರ್ಶನಮೋಹನೀಯದ ಮೂರು ಪ್ರಕೃತಿಗಳೊಳಗಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದರ ಉದಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯಮೋಹನೀಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉದಯವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯದಿಂದ ದೂರವಾಗಿ (ಬದಲಾಗಿ) ವೇದಕಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯಮೋಹನೀಯದ ಉದಯದಿಂದ ವೇದಕಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಿ ಜೀವನು ತತ್ತ್ವಗಳ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಚಲ-ಮಲ-ಅಗಾಢ ದೋಷಗಳೊಡನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಚಲತನದ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲತೆ ಬಂದುಬಿಡುವುದು, ಮತ್ತು ಮಲದೋಷದ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ ಅತಿಚಾರ ಸಹಿತವಿರುವುದು. ಈ ವೇದಕ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯವನ್ನೇ ಕ್ಷಯೋಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ದರ್ಶನಮೋಹನೀಯದ ಸರ್ವಘಾತಿಸ್ಪರ್ಧಕಗಳಿಗೆ ನಿಷೇಕಗಳ ಉದಯದ ಅಭಾವವು ಅದು ಕ್ಷಯವಿದೆ ಮತ್ತು ದೇಶಘಾತಿಸ್ಪರ್ಧಕರೂಪ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉದಯವಾದ ಮೇಲೂ ಅದೇ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯ ಮೋಹನೀಯದ್ದೇ ವರ್ತಮಾನ ಸಮಯ ಸಂಬಂಧದ ನಿಷೇಕಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಆ ಮೇಲಿನ ನಿಷೇಕಗಳು ಇನ್ನೂ ಉದಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಸತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಅವಸ್ಥಿತವಿರುವವನ್ನು ಉಪಶಮವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕರ್ಮಗಳ ಕ್ಷಯ ಮತ್ತು ಉಪಶಮರೂಪದ ಅವಸ್ಥೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಕ್ಷಯೋಪಶಮಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೇನೇ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉದಯದ ವೇದನ-ಅನುಭವವಾಗುವುದರಿಂದ **ವೇದಕ ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯ**ವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಉಪಶಮಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯದ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತ ಸಮಯವು ಪೂರ್ಣವಾದನಂತರ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾತ್ವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉದಯವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಿತ್ರ ಗುಣಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆ ಜೀವಕ್ಕೆ ತತ್ತ್ವ-ಅತತ್ತ್ವಗಳೆರಡರ ಸೇರಿಕೆಯಾದ-ಮಿತ್ರಣವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉದಯವು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ - ವಿಪರೀತ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದರಿಂದಶೀಡಿತನಾದ ಪುರುಷನಿಗೆ ಮಿಷ್ಣಾನ್ವ ಭೋಜನವು ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಇವನಿಗೆ ಅನೇಕಾಂತರೂಪ ವಸ್ತುವಿನ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವು, ತತ್ತ್ವಗಳ ಸತ್ಯ ಸ್ವರೂಪವು, ರತ್ನತಯರೂಪ ಮೋಕ್ಷದ ಮಾರ್ಗವು ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದಶಲಕ್ಷಣರೂಪದ ಧರ್ಮವು ಸ್ವ-ಪರದ ದಯಾರೂಪದ ಧರ್ಮವು ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಉಪಶಮಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯದ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತ ಕಾಲದೊಳಗಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಒಂದು ಸಮಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕದಿಂದ ಅಧಿಕ ಆರು ಆವಲಿಶೇಷ ಉಳಿದ ಮೇಲೆ ಅನಂತಾನುಬಂಧಿ ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯೆ, ಲೋಭದೊಳಗಿಂದ ಯಾವುದೇ ಒಂದರ ಉದಯವಾಗಿ ಹೋದರೆ ಆ ಜೀವನು ಸಮ್ಯಕ್‌ವ್ಯದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗಿ ಗಾಸಾದನ ಗುಣಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ; ಇಲ್ಲಿ ಅವನು ಒಂದು ಸಮಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆರು ಆವಲಿಗಳವರೆಗೆ ಇದ್ದು ನಿಯಮದಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಉಶಮಸಮ್ಮಕ್ಷದ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತಕಾಲವು ಪೂರ್ಣವಾದನಂತರ ನಾಲ್ಕು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಮ್ಮಕ್ಷ ಮೋಹನೀಯದ ಉದಯವಾಗಿ ಹೋದರೆ ಕ್ಷಯೋಪಶಮ ಸಮ್ಮಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ; ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಿಶ್ರ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉದಯವಾಗಿ ಹೋದರೆ ಮಿಶ್ರಗುಣಸ್ಥಾನಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ; ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ಉದಯವಾಗಿ ಹೋದರೆ ನಿಯಮದಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಲ್ಕು ಅನಂತಾನುಬಂಧೀ ಕಷಾಯಗಳೊಳಗಿಂದ ಯಾವುದೇ ಒಂದರ ಉದಯವಾಗಿ ಹೋದರೆ ಸಾಸಾದನ ಗುಣಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುನಃ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಮಕ್ಷ - ಈಗ ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಮಕ್ಷ ವಾಗುವ ಕಥನವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದರ್ಶನ ಮೋಹದ ಕ್ಷಯದಿಂದ ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಮಕ್ಷ ವಾಗುತ್ತದೆ. ದರ್ಶನಮೋಹನೀಯದ ಕ್ಷಯ ಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಕರ್ಮಭೂಮಿಯ ಮನುಷ್ಯನೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭೋಗಭೂಮಿಯ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ; ಸಮಸ್ತ ದೇವ, ನಾರಕಿ, ತಿರ್ಯಂಚಗಳಿಗೂ ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಮಕ್ಷದ ಆರಂಭವಾಗುವುದಿಲ್ಲ - ಕರ್ಮಭೂಮಿಯ ಮನುಷ್ಯನೇ ದರ್ಶನಮೋಹದ ನಾರಮಾಡುವ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಕೂಡ ಕೇವಲಿ, ಶ್ರುತಕೇವಲಿ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಂಕರ ಕೇವಲಿಗಳ ಪಾದಮೂಲದ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ದರ್ಶನಮೋಹದ ಕ್ಷಯ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಿಶುದ್ಧತೆಯು ಕೇವಲಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ಅಧಃಕರಣದ ಪ್ರಥಮ ಸಮಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರಮೋಹನೀಯದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಮ್ಮಕ್ಷ ಪ್ರಕೃತಿರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿತ ಮಾಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ದರ್ಶನಮೋಹನೀಯದ ನಾರದ ಆರಂಭ ಕಾಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಆರಂಭಕಾಲದ ಅನಂತರವರ್ತಿ ಸಮಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಮಕ್ಷದ ಗ್ರಹಣದ ಪ್ರಥಮ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ನಿಷ್ಕಾಪಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಪಣಾದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿಯೇ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯ ಮನುಷ್ಯನು ನಿಷ್ಕಾಪಕನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಸೌಧರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಾತೀತ ಅಹಮಿಂದ್ರರುಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಗಭೂಮಿಯ ಮನುಷ್ಯ-ತಿರ್ಯಂಚಗಳಲ್ಲಿ ಧಮಾನಾಮದ ಮೊದಲ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಿಷ್ಕಾಪಕನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮೊದಲು ಆಯುಬಂಧವಾಗಿ ಹೋಗಿರುವಂಥ ಕೃತಕೃತ್ಯವೇದಕ ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯು ಸತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷಪಣಾವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಈಗ ಅನಂತಾನುಬಂಧೀ ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯೆ, ಲೋಭ, ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಮ್ಮಕ್ಷ ಇವು ಏಳರ ಕ್ಷಪಣಾ ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಓರ್ವ ಮನುಷ್ಯನು ವೇದಕಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಸಂಯತ, ದೇಶಸಂಯತ, ಪ್ರಮತ್ತ, ಅಪ್ರಮತ್ತ ಈ ನಾಲ್ಕು ಗುಣಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಮೂರು ಕರಣಗಳ ವಿಧಿ ಮಾಡಿ, ಅನಂತಾನುಬಂಧೀ ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯೆ, ಲೋಭದ ಉದಯಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥ ನಿಷ್ಕೇಕಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತು ಉದಯಾವಲಿಯ ಹೊರಗೆ ಇರುವಂಥ ಸಮಸ್ತ ನಿಷ್ಕೇಕಗಳ ವಿಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ಅನಿವೃತ್ತಿಕರಣದ ಅಂತಿಮ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನಂತಾನುಬಂಧಿಯ ಸಮಸ್ತ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ಕಷಾಯ ಮತ್ತು ಒಂಭತ್ತು ನೋಕಷಾಯ ರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿತ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅನಂತಾನು ಬಂಧಿಯ ವಿಸಂಯೋಜನೆಯಿದೆ.

ಈ ವಿಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಗುಣಶ್ರೇಣಿ ನಿರ್ಜರೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಕಾಂಡಕಘಾತ ಮೊದಲಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿಧಿಗಳಿವೆ. ಅನಂತಾನುಬಂಧಿಯ ವಿಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತಕಾಲದವರೆಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮಾಡಿ, ಯಾವುದೇ ಕ್ರಿಯೆಮಾಡದೆ ಇದ್ದು, ಅದರನಂತರ ಪುನಃ ಮೂರುಕರಣ ಮಾಡಿ ಅನಿವೃತ್ತಿಕರಣದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಮಿಶ್ರ, ಸಮ್ಮಕ್ಷ ಮೋಹನೀಯವನ್ನು ಕ್ರಮದಿಂದ ನಷ್ಟಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕರಣಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಕರ್ಮದ ಸ್ಥಿತಿ-ಅನುಭಾಗದ ಘಾತವಾಗುವ ವಿಧಾನವಿದೆ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀ ಲಬ್ಧಿಸಾರದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಏಳು ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ನಾಶಮಾಡಿ ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಮಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದ ಸಮ್ಮಕ್ಷ ವಾಗುವ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಮ್ಯಕ್‌ವೃದ್ಧ ಎಂಟು ಗುಣಗಳು - ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇರೆ ಎಂಟು ಗುಣಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಹಾಗೂ ಇತರರ ಸಮ್ಯಕ್‌ವೃದ್ಧನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ೧) ಸಂವೇಗ, ೨) ನಿರ್ವೇದ, ೩) ಆತ್ಮನಿಂದೆ, ೪) ಗರ್ಹಾ, ೫) ಉಪಶಮ, ೬) ಭಕ್ತಿ, ೭) ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ೮) ಅನುಕಂಪೆಯೆಂದು ಈ ಎಂಟು ಗುಣಗಳು ಯಾವನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ ಅವನಿಗೆ ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಥನವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

೧) ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂವೇಗ ಎಂದರೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಸಾರೀ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯ ಅನುರಾಗವಂತೂ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಶರೀರವು ಉಜ್ವಲವಿರಲಿ, ಬಲಶಾಲಿಯಿರಲಿ, ಪುಷ್ಪವಿರಲೆಂದೇ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವನು ಅಭಿಕ್ಷು ಭಕ್ಷಣ ಮಾಡಿ ಸುಖ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅನ್ಯಾಯದೊಡನೆ ಶೃಂಗಾರಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಶರೀರವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪಾಪಿಗಳೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವಿಡುವಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ, ವಿಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ತೊಡಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀ, ಪುತ್ರ, ಧನ, ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಗರ, ದೇಶ, ರಾಜ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಶರೀರ ಮೊದಲಾದುವಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಗೆ ಆತ್ಮಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ದಶಲಕ್ಷಣ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಯ ಅನುರಾಗವಂತೂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಆಯತನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂವೇಗಗುಣವು ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

೨) ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಗೆ ಪಂಚಪರಾವರ್ತನರೂಪ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ, ಕೃತಘ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ, ದುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಂಥ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮದಿಂದ ವಿರಕ್ತತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿರತನೇ ನಿರ್ವೇದ ಗುಣವು ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

೩) ತಮ್ಮ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ, ಅಸಂಯಮ ಭಾವದಿಂದ, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಪಾಪಮಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪರಿಣಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ತಮ್ಮ ನಿಂದೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ದುರ್ಲಭ ಮನುಷ್ಯ ಭವದ ಒಂದು ಕ್ಷಣವು ಕೂಡ ಧರ್ಮದ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಮಹಾ ಅನರ್ಥವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ಪರಿಣಾಮಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೋಷಸಹಿತ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವುದರ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಿಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅದು ಆತ್ಮನಿಂದೆ ನಾಮದ ಮೂರನೆಯ ಗುಣವಿದೆ.

೪) ತಮ್ಮ ಗುರು ಇರಲಿ, ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನಿಯಿರಲಿ, ಸಾಧರ್ಮಿಯಿರಲಿ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ವಿನಯಪೂರ್ವಕ ತಮ್ಮ ನಿಂದೆ, ದೋಷ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಯ ಗರ್ಹಾನಾಮದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗುಣವಿದೆ.

೫) ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಗೆ ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯೆ, ಲೋಭ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮಂದತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಯು ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಕಾಮ, ಉನ್ಮಾದ, ಪೈರ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತನ್ನ ಘಾತ ಮಾಡುವಂಥವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಂದವಾಗಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಇದುವೇ ಐದನೆಯ ಉಪಶಮ ಗುಣವಿದೆ.

೬) ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಯು ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಿನವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಜಿನೇಂದ್ರರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ದಶಲಕ್ಷಣ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಧಾರಿಯಾದ ಧರ್ಮಾತ್ಮರುಗಳಲ್ಲಿ ತಪಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನೇಕ ಗುಣಗಳ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಯ ಭಕ್ತಿ ನಾಮದ ಆರನೆಯ ಗುಣವಿದೆ.

೭) ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಗೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮರುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ದರಿದ್ರನಿಗೆ ಧನದ ನಿಧಿ ನೋಡಿ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿ ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಧರ್ಮದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಮ್ಯಗ್‌ವೃದ್ಧಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು ಅದು ವಾತ್ಸಲ್ಯ ನಾಮದ ಏಳನೆಯ ಗುಣವಿದೆ.

೮) ಸಮ್ಯಗ್‌ಕ್ಷಿಪ್ತಿಗೆ ಷಟ್ಕಾಯ ಜೀವಗಳ ಕುರಿತು ದಯೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ಜೀವಗಳ ದುಃಖ ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಪರಿಣಾಮವು ಕಂಪನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತಾವೇ ದುಃಖಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದು, ಮತ್ತು ಇತರ ಜೀವಗಳ ದುಃಖ ದೂರಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದು ಅದು ಸಮ್ಯಗ್‌ಕ್ಷಿಪ್ತಿಯ ಎಂಟನೆಯ ಅನುಕಂಪೆ ನಾಮದ ಗುಣವಿದೆ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಗುಣಗಳು ಸಮ್ಯಗ್‌ಕ್ಷಿಪ್ತಿಗೆ ತಾವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿಜವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ-ಜ್ಞಾನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರಗಳು ಗುಣರೂಪವಾಗಿಯೇ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ.

ಈಗ ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಷನಯುಕ್ತವಿರುವಂಥ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಮಹಾನತೆಯಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವಂಥ ಸೂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,-

ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಷನ ಸಂಪನ್ನಮಪಿ ಮಾತಂಗ ದೇಹಜಮ್ |

ದೇವಾದೇವಂ ವಿದುರ್ಭಸ್ಮ ಗೂಢಾಗಾರಾಂತರೌಜಸಮ್ ||೨೮||

ಅರ್ಥ :- ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಷನಯುಕ್ತ, ಚಾಂಡಾಲನ ಶರೀರದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರುವ ಚಾಂಡಾಲನನ್ನು ಕೂಡ ಗಣಧರ ದೇವರು ದೇವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಬೂದಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಅಗ್ನಿಯೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಷನಯುಕ್ತನಿರುವ ಚಾಂಡಾಲನನ್ನು ಕೂಡ ಭಗವಾನ ಗಣಧರದೇವರು ದೇವನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂಳೆ-ಮಾಂಸಮಯ ಶರೀರವು ಚಾಂಡಾಲದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶರೀರವು ಚಾಂಡಾಲವಿದೆ; ಆದರೆ ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಷನವಾಗಿರುವಂಥ ಆತ್ಮನಂತೂ ದಿವ್ಯ ಗುಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಶರೀರವನ್ನು ಕೂಡ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೇವನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಬೂದಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ ಬೆಂಕಿಯ ಒಳಗೆ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ; ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸಮ್ಯಗ್‌ಕ್ಷಿಪ್ತಿಯೂ ಮಲಿನ ದೇಹದ ಒಳಗೆ ಆತ್ಮಿಕ ಗುಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಸ್ವಾಮಿ ಸಮಂತಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಸಮ್ಯಗ್‌ಕ್ಷಿಪ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಜಿನೇಂದ್ರ ಭಗವಂತರ ದ್ವಾದಶಾಂಗರೂಪದ ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಗಣಧರದೇವರು ಸಮ್ಯಗ್‌ಕ್ಷಿಪ್ತಿ ಚಾಂಡಾಲನನ್ನು ಕೂಡ ದೇವನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಶರೀರವಂತೂ ಮಹಾಮಲಿನ ಮಲ-ಮೂತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ, ಮೂಳೆ-ಮಾಂಸ- ಚರ್ಮಮಯವಿದ್ದು ಅದರ ನವದ್ವಾರಗಳಿಂದ ನಿರಂತರ ದುರ್ಗಂಧಯುಕ್ತ ಮಲವು ಸೋರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಅಪವಿತ್ರ ಮಲಿನವಾದ ಸಾಧುಗಳ ಶರೀರವು ರತ್ನತ್ರಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವಗಳಿಗೆ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯ, ಸ್ವಪನ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಗುಣಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಚರ್ಮದ, ಕಫ-ಮಲ-ಮೂತ್ರದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮಲಿನ ಶರೀರದ ವಂದನೆ, ಪೂಜೆ, ಅವಲೋಕನೆಯನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡುವರು ? ಈ ಶರೀರವಂತೂ ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಷನದಿಂದಲೇ ವಂದನಾಯೋಗ್ಯ. ಪೂಜಾಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಧರ್ಮ-ಅಧರ್ಮದ (ಪುಣ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾಪದ) ಫಲವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವಂಥ ಸೂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, -

ಶ್ವಾಪಿ ದೇವೋಽಪಿ ದೇವಃ ಶ್ರಾ ಜಾಯತೇ ಧರ್ಮಕಿಲ್ವಿಪಾತ್ |

ಕಾಪಿ ನಾಮ ಭವೇದನ್ಯಾ ಸಂಪದ್ಧರ್ಮಾಚ್ಛ್ರೀರಿಣಾಮ್ ||೨೯||

ಅರ್ಥ :- ಧರ್ಮದ (ಪುಣ್ಯದ) ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶ್ವಾನವು ಕೂಡ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ದೇವಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಪಾಪದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಮಹಾನ ಋದ್ಧಿಧಾರಿದೇವನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು

ಶ್ವಾಸದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ವಚನಗಳಿಂದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂಥ ಅಹಮಿಂದ್ರರುಗಳ ಸಂಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಅವಿನಾಶಿಯಾದ ಮುಕ್ತಿಯ ಸಂಪತ್ತು ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎರಡನೇ ಸ್ವರ್ಗದವರೆಗಿನ ದೇವನು ಏಕೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಉತ್ಪನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಅನಂತಾನಂತಕಾಲದವರೆಗೆ ತ್ರಸ-ಸ್ವಾದರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಾನೆ. ಹನ್ನೆರಡನೇ ಸ್ವರ್ಗದವರೆಗಿನ ದೇವನು ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ತಿರ್ಯಂಚದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಉತ್ಪನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಭಾವವು ಮಹಾ ಅನರ್ಥಕಾರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಮ್ಯಕ್‌ತ್ವದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿದೆ.

ಈಗ ಕುದೇವಾದಿಗಳು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಿಗೆ ವಂದನೆಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸೂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,-

ಭಯಾಶಾ ಸ್ನೇಹಲೋಭಾಚ್ಚ ಕುದೇವಾಗಮಲಿಂಗಿನಾಮ್ |

ಪ್ರಣಾಮಂ ವಿನಯಂ ಚೈವ ನ ಕುರ್ಯುಃ ಶುದ್ಧದೃಷ್ಟಯಃ ||೩೦||

ಅರ್ಥ :- ಶುದ್ಧ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರು ಭಯದಿಂದ, ಆಶೆಯಿಂದ, ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಲೋಭದಿಂದ ಕುದೇವ-ಕುಆಗಮ-ಕುಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ವಿನಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾರು ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಭಯ, ಇಚ್ಛೆ, ಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷ್ಣೆ, ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಮದ, ಮೋಹ, ನಿದ್ರೆ, ಹರ್ಷ, ವಿಷಾದ, ಜನ್ಯ, ಮರಣ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲರು ಕುದೇವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವಿಸ್ತಾರವು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಮ ಕಾಲದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಇದೆ. ಕೇವಲ ಓರ್ವ ವೀತರಾಗ ಸರ್ವಜ್ಞ ಭಗವಂತರ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದವರಲ್ಲರೂ ಕುದೇವರಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿಂಸೆಯ ಪೋಷಕ, ರಾಗೀ-ದ್ವೇಷೀ-ಮೋಹೀ ಬೀವಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತ ಪೂರ್ವಾಪರದೋಷಯುಕ್ತ, ವಿಷಯ-ಕಪಾಯ-ಆರಂಭದ ಪುಷ್ಟಿಮಾಡುವಂಥ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ದೂಷಿತವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕುಆಗಮವಿವೆ.

ಹಿಂಸೆ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚ ಪಾಪಗಳ ತ್ಯಾಗಿ, ಆರಂಭ ಪರಿಗ್ರಹವಿಲ್ಲದ, ದೇಹದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಮ, ಉತ್ತಮ ಕ್ಷಮಾದಿ ದಶಧರ್ಮದ ಧಾರಕ, ದೋಷ ದೂರ ಮಾಡಿ ಅಯಾಚಕ ವೃತ್ತಿಯೊಡನೆ ದೀನತೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಜನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂಥ, ಧ್ಯಾನಾದ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವಂಥ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳ ತ್ಯಾಗಿ, ಷಟ್ಕಾಯ ಬೀವಗಳ ವಿರಾಧನದ ತ್ಯಾಗಿ, ಒಂದು ಬಾರಿ ಮೌನದಿಂದ ಇತರರು ಕೊಟ್ಟ ರಸ-ನಿರಸ ತಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡದ ಭೋಜನವನ್ನು ರತ್ನತ್ರಯದ ಸಹಾಯಕ ಹಾಗೂ ಶರೀರ ರಕ್ಷಣೆಯ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವಂಥ ನಗ್ನ ಮುನಿರಾಜರ ವೇಷ, ಒಂದು ವಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಕೌಪೀನಧಾರಕ ಕ್ಷುಲ್ಲಕನ ವೇಷ ಮತ್ತು ಒಂದು ವಸ್ತ್ರದ ಧಾರಕಳಾದ ಆರ್ಚಿಕೆಯ ವೇಷ - ಈ ಮೂರರ ಹೊರತಾಗಿ ಯಾರು ಅನ್ಯ ಅನೇಕ ವೇಷಗಳ ಧಾರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರಲ್ಲರೂ ಕುಲಿಂಗಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ಮುನಿಯ ಲಿಂಗ ಹಾಗೂ ಕೌಪೀನ ಧಾರಕ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಮತ್ತು ಒಂದು ವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸುವಂಥ ಆರ್ಚಿಕೆ. ಈ ಮೂರು ವೇಷಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದ ಸಮಸ್ತ ವೇಷಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಿಯು ವಿನಯ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕುದೇವ, ಕುಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಕುಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಭಯ, ಆಸೆ, ಸ್ನೇಹ, ಲೋಭದಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಿಯು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ವಿನಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಿಯು ಕುದೇವಗಳಿಗೆ ಭಯದಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಇವರು ದೇವರಿದ್ದು ಇವರನ್ನು ದೊರೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಮನುಷ್ಯರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ, ನಾನು ಇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಈ

ದೇವನು ಕ್ರೋಧಿತನಾಗಿ ನನ್ನದು ಕೆಡಕು ಮಾಡಬಹುದು, ಸಂಪತ್ತಿ ದೋಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಸ್ತ್ರೀ-ಪುತ್ರಾದಿಕರ ನಾಶ ಮಾಡಬಹುದು, ಇವನ ದ್ವೇಷದ ಕಾರಣ ನಮಗೆ ರೋಗವಾಗಿದೆ, ದುಃಖ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ, ಈಗ ದ್ವೇಷ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೂ ನನ್ನಹಾನಿ ಮಾಡಬಹುದು, ರೋಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ, ನಮ್ಮ ದಂರದಲ್ಲಿ ತಂದೆ, ತಂದೆಯ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಅಣ್ಣ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರು ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಾನು ಇವನ ಪೂಜೆ, ವಂದನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಕುಟುಂಬವಂತೂ ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರಾದಿಕರಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ, ಯಾರದಾದರೂ ಮರಣ, ಧನಹಾನಿ, ರೋಗಾದಿಗಳಾದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ಬರುವುದು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಹಾ ಪ್ರಬಲ ದುಃಖವು ಬಂದು ಬೀಳುವುದು ಅದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಅನರ್ಥವಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಜನರು ಕೂಡ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಮೊದಲು ಈ ದೇವನನ್ನು ಮನ್ನಿಸದವರನ್ನು ಈ ದೇವನು ಕುರುಡರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ, ಇವನ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಂಥ, ಸ್ತುತಿ-ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವಂಥ, ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವಂಥ ಅನೇಕ ಜನರ ರೋಗವನ್ನು ಈ ದೇವನು ದೂರ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಜಗನ್ನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಇವನ ನಗರವಾದ ಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಅಗಸ, ನಾವಲಿಗ, ಕಟುಕ, ಚರ್ಮಕಾರ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರು ಪರಸ್ಪರ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಎಂಜಲ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಇವನ ಅವಚ್ಛೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಕುಷ್ಟರೋಗ ತಗಲಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆಂದು ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇವನು ತನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಂಥ ಅಂಥರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಸಂಪತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ನಿಂದೆ ಮಾಡುವವರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮೊದಲು ಈ ಶನೀಶ್ವರ ದೇವನು ಕ್ರೋಧ ಮಾಡಿ ದೊರೆ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಚೋರ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಅನೇಕ ವೇಷಧಾರಿ ದೇವ, ದೇವಿ, ಭೈರವ, ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ, ದುರ್ಗಿ, ಚಂಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ, ಗಣೇಶ, ಸೂರ್ಯ, ಯೋಗಿನಿ, ಯಕ್ಷ ಮೊದಲಾದವರ ಭಯದಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್ವಿಜ್ಞಿಯು ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ವಿನಯ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ದೇವಿಯು ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತು, ಪುತ್ರ, ಆಜೀವಿಕೆ, ಧನ, ರಾಜ್ಯ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಕೂಡ ವಂದನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜತೆ ಈ ದೇವಿಯ ಸ್ನೇಹವಿದೆ, ನಮಗೆ ದುಃಖವಾದರೆ ಈ ದೇವಿಯು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಳೆಂಬ ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೂ ವಂದನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ; ಲೋಭದಿಂದಲೂ ಸತ್ಕಾರ ವಂದನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯಾವ ದಿವಸದಿಂದ ಈ ದೇವಿಯ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ ಅದೇ ದಿನದಿಂದ ಲಾಭವಾಗುತ್ತಲಿದೆ, ಉಚ್ಚತೆಯೆಂದೆಂದು ಲಾಭದ ಕಾರಣ ಮನ್ನಿಸಿ ಕುದೇವಗಳ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ದೊರೆಯ ಭಯದಿಂದ, ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳ ಭಯದಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಭಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಲೋಕ ಲಜ್ಜೆಯ ಭಯದಿಂದ ಕುದೇವಗಳಿಗೆ ವಂದನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಹಿಂಸೆಯ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುವಂಥವಿವೆ, ಶೃಂಗಾರ ಕಥೆ, ಯುದ್ಧ ಕಥೆ, ಸ್ತ್ರೀಕಥೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಕಥೆ ಮಾಡುವಂಥ, ವಸ್ತುವಿನ ಏಕಾಂತರೂಪ ಕಥನ ಮಾಡುವಂಥ, ಯಜ್ಞ, ಹೋಮ, ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರ, ಯಂತ್ರ, ವರೀಕರಣ, ಮಾರಣ, ಉಚ್ಚಾಟನ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ಹಿಂಸೆಯ ಆರಂಭ ಹೇಳುವಂಥ, ಕುದೇವ ಕುಧರ್ಮದ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವಂಥ, ಮಾಡಿಸುವಂಥ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸುವಂಥ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಯಗ್ವಿಜ್ಞಿಯು ವಂದನೆ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಕಥನದ ರಚನೆಯ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸುವಂಥ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಖ್ಯಾತಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಭಯ, ಆಶೆ, ಸ್ನೇಹ, ಲೋಭದಿಂದ ದೂಷಿತ ಆಗಮಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾನು, ನನ್ನ ತಂದೆ, ತಾತ ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೇವೆ ಮುಂದೆಯೂ ನಾನು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ, ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮಾನ್ಯನಾಗುವೆನು, ರಾಜಾದಿಕರನ್ನು ನನ್ನ ಸೇವಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂಬ ಲೋಭದಿಂದ ಸಮ್ಯಗ್ವಿಜ್ಞಿಯು ಕುಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸೇವನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

